Horváth Péter

Kutyaszótár

Cincili szerint a világ

É
mint *éber és édesség*

Én nagyon sajnálom a házőrző ebeket. Mindig ébernek kell lenniük, hogy a legkisebb zajra, váratlan illatra, idegen emberre késlekedés nélkül ugassanak. Zsombón (a nyári rezidenciánk falujában) az összes többi kutya házőrző. Ha Péterrel elmegyünk a boltba, veszett ugatásuktól zeng az egész utca.

Én nem házőrző, hanem társkutya lettem (ami olyan, mint egy barát, csak hűségesebb), de azért jelzem, ha idegen közelít. Nem ész nélkül hörgök és vonítok, mint a házőrző ebek, hanem barátságosan csaholok és csóválom a farkam, mert örülök minden idegennek. (Legtöbbjükről hamar kiderül, hogy nem idegen, hanem vendég.)

Kétféle vendég van, hívott és váratlan.

Én mindegyiket megpróbálom szájon csókolni.

Nem mindegyik hagyja.

Péter ultivendégei például nem bánják, ha képen nyalom őket, amikor összegyűlnek nyáron a zsombói kertben a császárkupára. A kupának vastag, fa talpa van, a talp oldalain kis réztáblákra vésve sorakoznak a nevek és évszámok, hogy ki, mikor nyerte el.

János 2016 és 17, *Lackó 2018, Gábor 2019, Béla 2020* – két év kimaradt a Covid járvány miatt – *2022 Imre*.

Péter neve nincs odavésve.

– A kártyában nincs olyan szerencséje, mint a szerelemben, velem! – magyarázta Gabi. – Én ugyan nem vagyok egy könnyű eset, de ettől ő csak edzettebb lesz. – Gabi mesélte azt is, hogy amikor én még nem voltam, ők Szegeden laktak. Ott hívta meg Pétert Gabi barátnőjének a fogszakorvos férje (Gábor) az ultipartijába negyediknek, mert az addigi negyedik játékos elköltözött. Péter és a Gábor egyidősek. Mindkettő pocakos, és elmúlt hetvenéves. A másik két szegedi ultis fiatalabb náluk. Lackó ötvenéves, nincs pocakja, pedig már belgyógyász professzor. Imre is ötven. (Gabi szerint ő a legjobb ügyvéd a megyében.) Hamar megkedvelték a falkafőnökömet, mindig ronggyá verték a kártyában.

Amikor Gabiék később Pestre költöztek (majd elmondom egyszer, hogy miért, bár Gabi azt kérte, ne mondjam el), Péter egy darabig még a

Neten kártyázott a szegediekkel, de az lassan elmaradt. Péter akkor szervezett magának egy pesti ultivendégséget. Egy színészből (János) és egy szerkesztőből (Béla) állt össze az új kompánia. Minden héten másikuknál van a kártyacsata Pesten, ami Magyarország fővárosa. (Mi ott lakunk, ha még nem mondtam volna.)

– Ne lógasd az orrod! – ugattam Péterre egy este, mert rosszkedvűen érkezett haza a partiról. – Taníts meg ultizni, hogy segíthessek neked!

– Ugyan! – legyintett. – Ne beszélj zöldeket!

– Annyi mindent tanultam már tőled, szerintem az ulti is menne!

Addig erősködtem, míg egy pakli kártyával leült mellém a szőnyegre. Nem mondom, hogy könnyen, de megjegyeztem a lapok nevét és a játékszabályokat. Pincérultit játszottunk. (Azt úgy kell, hogy kiosztjuk a harmadik játékos lapjait is, de leborítjuk a szőnyegre és csak a maradékkal játszunk.) Egy óra gyakorlás után már én is könnyedén kifoszthattam volna, de nem akartam, hogy miattam is lógassa az orrát.

A következő alkalommal, amikor nálunk volt a parti, az első osztás után körbesétáltam, kilestem a partnerek lapjait, és elmondtam Péternek. (Se a színész János, se a szerkesztő Béla nem érti a kutyanyelvet, azt hitték, összevissza morgok, csaholok és nézek.)

Aznap Péter elnyerte az összes pénzüket.

Miután elmentek, mégis nekem támadt.

– Szégyelld magad!

– Miért? Én csak éber voltam, hogy jókedved legyen!

– Az nem éberség volt, hanem csalás! És csalni nem szabad.

– Akkor miért hagytad?

– Mert én nem voltam éber.

Éreztem, hogy sántít ez a magyarázat, de nem forszíroztam, mert nehezen viseli, ha ellentmondok neki.

Nyár elején aztán eljött a Zsombói Császárkupa napja. A kupát Péter találta fel, hogy a pesti barátait a szegediekkel összebarátkoztassa.

– Szeretnek játszani, engem is kedvelnek, nem lesz probléma – mondta Gabinak az első császárkupa napján.

De lett probléma, főleg eleinte.

A szegediek sírtak és nevettek, ami annyit tesz, hogy náluk a negyedik játékos is veszít vagy nyer, bár neki nem osztanak lapot. A pestiek ebbe nem mentek bele. A Négy Ász nevű bemondást se fogadták el. A durchmars szabályain is összevitatkoztak. (Pedig rém egyszerű. Ha színes a durchmars, akkor a tízes üti a királyt. Ha színtelen, akkor a király az erősebb.)

– Jó, de a kétféle durchmars nem érhet ugyanannyit! – érveltek a szegediek.

– De bizony annyit ér! – ágáltak a pestiek. – A sima hatvan fillér, a piros a duplája, a terített kettőnegyven!

– A színtelen durchmarsh nem lehet piros!

– Nem is. Csak a neve piros! Egyébként színtelen!

– Olyan nem létezik!

– Ami nincs, az is van! – tréfált velük Péter, de nem sikerült volna őket összebékíteni, ha Gabi nem jár-kel köztük. De ő addig mosolygott rájuk, amíg megenyhültek, és leültek játszani.

A játék doppingolta őket.

– Szeged Pest ellen!

– Talán fordítva, nem?!

A kupa hol ezekhez, hol azokhoz kerül egy évre.

(Ezt Gabi mesélte nekem.)

Ahogy mindig, Péter a mostani császárkupa napján is korán kelt Zsombón, de nem ült le írni, hanem kiment a birtok végében álló műhely-odúba. Muszáj volt követnem, mert ott még sose jártam, és én igyekszem mindent megismerni és megérteni, hogy a szótárunkba diktálhassam.

Sárga locsolócső, tönkrement szivattyúk, lyukas vödrök, mindenféle régi alkatrészek, öreg gyalupad rozsdás satuval, szúette stelázsi, tele szerszámmal, szöggel és csavarral. (És még rengeteg fölösleges holmi, amiknek nem tudom a nevét.) Péter egy gázpalackot emelt az öreg taligába, bográcsot halászott elő meg egy háromlábat, azokat is a talicskába rakta, és kitolta a tűzrakó hely mellé, az udvar közepére.

– Mi lesz ez? – kérdeztem.

– Pörkölt – válaszolta.

Örömömben a válláig ugrottam, mert a pörkölt a legfinomabb étel. De nem a konyhába, hanem a szaletlibe ment, ami olyan, mint egy kisház, csak nincsenek falai. Kerek, vaslábú asztal és nádfonatos vasszékek laknak benne, meg egy vén hintaágy, amiben Gabi mamája (Olga néni) szokott szenderegni, ha Péter nem direkt olyankor tologatja a filagória körül (ez a szaletli másik neve) a berregő fűnyírógépet. Most leszedte a hintaágy szivacsát, kiporolta és kitette szellőzni a napra. Aztán a szivattyús kút mellett tekergő locsolócső végét bevonszolta a pergolába (ez a szaletli harmadik neve), és megnyitotta a vízcsapot.

– Azért öntözöd a kőpadlót, hogy virág nyíljon rajta? – kérdeztem.

– Takarítok – mondta.

A bútorokat is lespriccelte.

– Olga néni nem így takarít – mondtam. – És Gabi se!

– Ne ugass, mert téged is lelocsollak!

Na, ha valamit, hát azt nem akartam. (Csak inni szeretem a vizet.) Megkerültem a szaletlit, és besompolyogtam a birtokerdőbe, ahová nem szabad a kullancsok és a toklász miatt, pedig nyulak fészkelnek ott, és két őz is lakik benne. Gondoltam, kilesem és megkergetem őket. Az élő nyúlnak egész más szaga van, mint a szárított nyuszifülnek. (Édes.) De olyan összevissza vezettek az illatnyomok, mintha a nyulak direkt bolonddá akartak volna tenni. Végre megláttam egyet. Egy bokor alján lapult. Azt hittem, alszik, de sajnos éber volt. Nem tudom, kitől tanulnak ugrálni meg cikázni ezek! A nyúl úgy tekergett a fák és bokrok közt, hogy beleszédültem a kergetésébe, és véletlenül hókon nyomtam egy fatörzset. Mire kiráztam fejemből a fájást, a nyúl addigra eltűnt. Az őzeket is hiába cserkésztem, nem találtam őket. Holtfáradtan visszatámolyogtam az udvarra.

Már Gabi is ébren volt.

– Mi az, hogy nem tudod, hol van?! – pörölt a tornácon Péterrel. – Ezerszer megmondtam, hogy az erdőbe ne engedd!

– Ha nem vagyok itt, akkor is eltűnhetett volna.

– De itt voltál, nem?

– A szaletlit takarítottam.

– Az nem takarítás, hogy eláztatsz mindent.

– A hintaágy szivacsát kitettem a napra.

– És a nádfonatok? Estig se száradnak meg!

– De igen, mert süt a nap.

– És ha beborul?

– Miért borulna be?

– Mert ami nincs, az is lesz! Minden megtörténhet!

Nem hagyhattam, hogy összevesszenek.

– Sziasztok! – csóváltam a farkam.

– Te meg minek örülsz? – förmedt rám Gabi. – Tudod, hogy nézel ki?!

– Nem tudom – feleltem. – Nem néztem tükörbe.

– Tessék! – mutatott rám. – Tele van bogánccsal! Tudod, mi lesz vele, ha egy toklász a bőre alá megy?

– A bogáncsnak nincs toklásza – mondta erre Péter.

– Neked meg az ulti elveszi az eszed! Füge! Gyere ide!

Kicsit sántítottam, mert a tappancsomba beleállt egy tüske.

– Itt várj meg, hozom a fésűdet meg a szemöldökcsipeszemet!

Muszáj volt kivárnom, míg kifésüli szőrömből a bogáncsokat, három toklászt kioperál az orrom alól és négy kullancsot a fülem tövéből. (A tüskét is kihúzta a csipeszével.) Mire végeztünk, Péter egyedül vágta fel odabent a pörköltnek való eres marhalábszárat meg a sertéslapockát, pedig, ha ott vagyok mellette, titokban kaptam volna néhány húscafatot tőle.

– Disznóhúst nem ehet! Főleg nem nyersen! – Gabi mindig tudja, mi jár az eszemben. – Nem kell folyton zabálni, Cincili! Már így is nagy a segged. Úrilányok nem híznak meg! És ha még egyszer bemész az erdőbe, két napig nem kapsz mást, csak vizet.

– Minek van erdő, ha nem szabad benne?

– Ne okoskodj, mert kihúzod a gyufát!

De nem én húztam ki, hanem Péter. Felállította a bográcsot tartó háromlábat, alá igazította a gázrózsát, megnyitotta a gázpalack csapját, aztán kihúzta a gyufát. A gáz óriásit lobbant, felgyújtotta a háromláb körül a füvet.

– Látom, föl akarod égetni az udvart – jegyezte meg Gabi mamája. – Pedig tűztilalom van az egész megyében!

Péter letapodta az égő fűszálakat.

– Bocsánat – mondta.

– Ha rajtatok múlna, lassan úgy nézne ki a birtok, mint valami dzsungel! – dohogott a Mama. – Ez a kutya is ott kakál, ahol kedve tartja. Tele van a kert kutyapiszokkal.

– Bocsánat – mondtam.

– És mindig megugat! – panaszolta.

Erre már egyikünk se felelt.

Péter később elmondta nekem, hogy Mama a Papával gondozta a kertet, de mióta az öreg meghalt, egyedül csinálja, mert azt szeretné, ha minden olyan volna, mint régen.

– Majd megérted ezt, Füge, ha te is öreg leszel.

Arra még sose gondoltam, hogy én is megöregszem.

(Remélem, soká lesz.)

Délre megérkeztek az ultivendégek. Előbb a pestiek jöttek, aztán a szegediek. Először pálinkát, utána sört ittak.

(Én csak vizet kaptam.)

A bográcsban illatosan rotyogott a pörkölt.

Péter a diófa alá eszkábált hosszú asztalra terített, a kártyavendégek az asztal melletti rozoga padokon szorongtak, mert (igaza lett a Gabinak!) a szaletli székeinek nádfonata nem száradt meg. Ebédnél végigkuncsorogtam az összes ultitársat, de Gabi (pompás új ruhában bukkant elő a házból) megtiltotta nekik, hogy kostolót adjanak.

– Maguk egytől egyig remek emberek – dalolta –, de ha Cincilinek fűszeres húst adnak, összeakasztjuk a bajuszunkat!

Ezen mindenki nevetett, csak Péter nem, pedig neki sincs bajusza.

Ebéd után végre osztottak.

A színész elmagyarázta a szabályokat.

– Most is úgy, mint tavaly, két körben ülünk le. Félóránként helyet cserélünk, hogy mindenki játszhasson mindenkivel. Este hatkor lesz a partinak vége. Az kapja a kupát, aki addigra a legtöbb pénzt nyerte.

Háromnegyed hatra úgy nézett ki, hogy vagy a színész János vagy a fogorvos Gábor nyeri el a kupát. De éppen Péterrel kerültek össze a verseny végére. Az utolsó osztásnál körbejártam őket. Piros negyvenszáz ulti volt Gábor kezében. Be is jelentette.

– Piros negyvenszáz ultim van, kucséberek!

Az sokat ér, egyforinthatvanat lehet nyerni vele.

János mégis felvette a talont, hogy nagyobbat mondjon. Hosszan rakosgatta a lapjait, végül letett a talonba egy zöld királyt és egy makk alsót.

– Rebetli! – közölte.

A falkafönök mögött kétlábra álltam.

– Vedd föl! – súgtam a fülébe.

Hosszas habozás után felvette a talont.

– Terített, színnélküli durchmars! – ragyogott.

Az tényleg nagy bemondás, azt jelenti, hogy övé minden ütés, és nyer. Miután letette a talont, hét makk maradt nála, meg a zöld ász a zöld hússzal.

– Lássuk, miből élünk! – mondta a színész. – Passz.

– Passz! – szólt a fogorvos is. – Lássuk a medvét!

– Kettőnegyven! – vigyorgott Péter, és kivágott egy lapot.

Nem akartam hinni a szememnek. A makk nyolcast hívta ki, pedig a kilences nagyobb, és az nem volt nála.

– Ez nem kettőnegyven – somolygott Gábor –, hanem négynyolcvan, mert megkontrázom! – És megütötte a makk nyolcast a makk kilencesével. – Vesztettél, kucséber!

– Hát – mondtam a falkafőnöknek –, nem tudom, hogy a kucséber mit jelent, de fix, hogy nem vagy elég éber.

Mind örültek annak, hogy a fogorvos Gábor, és nem János lett a győztes, mert ha a színész harmadszor is elnyeri a kupát, örökre az övé marad, így viszont lehet majd jövőre is küzdeni érte, és ennek mind örültek.

Vacsorára mind felfalták a pörkölt maradékát. Mindannyiunk meglepetésére a Mama fánkot sütött. (Pedig nem kedveli az ultivendégséget.)

– Szuper vagy! – mondtam neki, és megnyaltam a szám.

– Kutyák nem ehetnek fánkot! – szólt rám Gabi.

– És lekvárt?

– Azt se!

Erre Olga mama a saját hűtőszekrényéből egy gombóc fagylaltot kanalazott a tálamba, édességnek.

– Nesze, büdös! – mondta. – Örülj, amíg teheted.